

PREZES REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W LUBLINIE

20-009 Lublin, ul. Kapucyńska 1B, tel. (81) 467 91 27

Lublin, 18 kwietnia 2024 r.

RIO.V.070.28.2024

Pan Piotr Dragan

Wiceprzewodniczący Zarządu
Związku Gmin Lubelszczyzny

Pan Andrzej Wojewódzki

Wiceprzewodniczący Zarządu
Związku Gmin Lubelszczyzny

zgl.biuro@gmail.com

drogą elektroniczną

Szanowni Panowie

W odpowiedzi na pismo złożone w tutejszej Izbie w dniu 22 marca 2024 r. o udzielenie wyjaśnienia w zakresie stosowania przepisów o finansach publicznych dotyczące inwestycji w zakresie gminnej infrastruktury oświetleniowej w ramach Programu Inwestycji Strategicznych Rządowego Funduszu Polski Ład na majątku obcym; nakładów inwestycyjnych przy realizacji oraz wzajemnych rozliczeń po zakończeniu inwestycji przedstawiam stanowisko tutejszej Izby:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że jednostka samorządu terytorialnego (jst) ma obowiązek realizowania zadań nałożonych na nią prawem. W przypadku kiedy z budżetu gminy ma być dokonany wydatek, to okoliczność, czy jest on zgodny z prawem, powinno się oceniać przez pryzmat realizacji zadań danej jst. Z punktu widzenia legalności znaczenie ma przede wszystkim art. 216 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz.1270 z późn. zm.) stanowiący, że wydatki budżetu jst są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na zadania własne jst. Z kolei z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266) wynika, że do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy m. in. finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych na terenie gminy. Ponadto art. 18 ust. 1 pkt 4 tejże ustawy obliguje gminę również do planowania i organizacji działań mających na celu racjonalizację zużycia energii oraz promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na

obszarze gminy. Co do zasady obowiązek ten wiąże się z ponoszeniem kosztów związanych z modernizacją oświetlenia oraz zapewnieniem właściwej jakości technicznej i eksploatacyjnej. Natomiast z art. 3 pkt 22 ww. ustawy wynika, że finansowanie oświetlenia oznacza finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania. Przepisom prawa energetycznego odpowiada art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy zaspokajanie potrzeb wspólnoty, w tym m. in. zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

Przenosząc powyższe na podniesione we wniosku kwestie udostępnienia przez spółkę oświetleniową infrastruktury (pytanie a) oraz zapisów umownych przewidujących nieodpłatny zwrot zmodernizowanego majątku na rzecz spółki oświetleniowej (pytanie b), tutejsza Izba przychyliła się w tym zakresie do stanowiska Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z 25 kwietnia 2008 r. w sprawie finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy. Krajowa Rada RIO potwierdziła w przytoczonym stanowisku, że „Dopuszczalnym rozwiązaniem, odnośnie do ponoszenia przez gminy kosztów modernizacji sieci oświetlenia, jest również uzyskanie innego niż własność tytułu prawnego gminy do sieci oświetlenia (np. dzierżawy, użyczenia)”. W trakcie realizacji zadań własnych gmina ma prawo wykorzystywać zarówno swój majątek, jak i majątek cudzy, do którego posiada tytuł prawny. Krajowa Rada RIO zwraca też uwagę, że w umowie powinny zostać uwzględnione zasady wzajemnych rozliczeń poczynionych nakładów inwestycyjnych z właścicielem sieci.

Wobec faktu, iż w obiegu prawnym funkcjonują różnego rodzaju wzorce umowne (w większości przygotowane przez spółki oświetleniowe) gmina, realizując własne zadanie, wykorzystując cudzy majątek i dokonując nakładów, zobowiązana jest do takiego zabezpieczenia jej interesów, aby w momencie rozwiązania zawartej umowy należycie rozliczyć poniesione nakłady na tę rzecz przestrzegając przy tym norm prawnych w zakresie wydatkowania publicznych środków finansowych - z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów – stosownie do art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych.

W ocenie tutejszej Izby przyjęcie stanowiska przeciwnego wiązałoby się w rzeczywistości z brakiem możliwości pozyskania przez jst środków finansowych w ramach Programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w edycji 9. Rozświetlamy Polskę i w rezultacie utrudnieniem realizacji przez gminę obowiązku wynikającego z przywołanego powyżej art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo energetyczne.

Odnosnie problematyki związanej z określeniem wykonawcy wymiany oświetlenia i trybu jego wyboru (pytanie c) wskazują, że zgodnie z treścią art. 7 pkt 32 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 z późn. zm.) pod pojęciem zamówienia publicznego rozumieć należy umowę odpłatną zawieraną między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od

wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług. Jeśli zatem zamawiający zleca realizację określonych świadczeń na podstawie umowy cywilnoprawnej, za realizację której przewidziane jest wynagrodzenie, uznać należy, że mamy do czynienia z zamówieniem publicznym”

Jeżeli wartość takiego zamówienia, udzielanego przez zamawiającego publicznego, jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. złotych, do jego udzielenia zastosowanie znajdują przepisy ustawy Pzp, chyba że zrealizują się okoliczności pozwalające na jego wyłączenie spod procedur ustawy na podstawie art. 9-14 ustawy Pzp.

Natomiast w art. 214 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych określone zostały enumeratywnie szczególne oraz wyjątkowe okoliczności uprawniające zamawiającego do stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki.

Wobec powyższego każdorazowo, w zależności od treści zawieranej ze spółką oświetleniową umowy, gmina jako podmiot zobowiązany do stosowania przepisów ustawy - Prawo zamówień publicznych powinna rozważyć dopuszczalność zastosowania w danym przypadku zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki.

Wskazuję, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie, prowadząc działalność informacyjną, instruktażową i szkoleniową przedstawia wyłącznie swoje stanowisko i nie jest upoważniona do wydawania rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach ani do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem

Prezes RIO w Lublinie

Piotr Prystupa

